

INTERESSANT UTSTILLING AV NS-PLAKATER

43 år skulle det gå etter 1945 før norsk offentlighet fikk se de mange NS-plakatene som var et så markant innslag i det norske folks liv i okkupasjonstiden. I høst har Det Norske Samlaget utgitt en bok hvor ikke mindre enn 261 plakater er gjengitt i til dels usedvanlig fint fargetrykk. Alle som føler trang til å gjenopplive minnene fra dengang, har nå en spesiell anledning til å gjøre det.

Dertil har Universitetsbiblioteket i Oslo presentert en lang rekke av plakatene i utstillings-salen. Plakatutstillingen har vært godt besøkt, blant annet av skoleklasser.

Ikke bare plakater

Motivene ble ikke bare benyttet på plakater, men gikk ofte igjen også på frimerker, oppslag og i annonser. At mange av disse plakatene gjorde betydelig virkning, er det ingen grunn til å tvile på. Derfor skjønner vi godt «Vi Menn» som i et stort oppslag kalte plakatene for «Krigen som Quisling vant». For det kan ikke være en overdrivelse å hevde at bedre plakater er ikke

Fotograf Tom B. Jensen på plakatutstillingen på Universitetsbiblioteket i Oslo.

laget i Norge hverken før eller senere. En rekke av landets ledende tegnere sto da også rede til å visualisere ideene - som gjerne var utformet enkelt og uten omsvøp. Både boken og utstillingen har fått betydelig oppmerksomhet i pressen og de

bidrar til å øke interessen for okkupasjonstiden og den omvurdering av hendelsene som nå pågår.

Ildsjelen i arbeidet med å samle plakatene og opplysningene omkring dem, er fotografen og samleren Tom B. Jensen

som her har utført et meget stort og tidkrevende arbeide. Historiker og medieprofessor Hans Fredrik Dahl har skrevet en kort omtale til utstillingen samt det kortfattede forordet i boken. Den er også utstyrt med tekst på engelsk og retter seg dermed til

et bredere publikum enn det norske. Boken er første bind i en samleserie Det Norske Samlaget har startet.

Eminente kunstnere og fagfolk

Og ikke minst kan vi se hvilke eminente kunstnere og fagfolk skaperne av plakatene var. Og da tenker vi i første rekke på tegneren, Fredrik Knutsen, litografen Kaare Sørum - og kanskje aller mest Harald Damsleth som kunne forvandle sin formbruk alt etter innholdet av de forskjellige budskap.

Det er også tydelig at flere av landets fremste reklamebyråer hadde pene inntekter på plakatene. Det faktum kan ikke lenger benektes - og hvorfor skulle forresten det gjøres?

Alle, fra den ledende norske industri til tyskerarbeiderne, deltok jo i et alment kappløp om å tjene penger i okkupasjonsårene.

I. Aa.

Under en høstreise i Europa møtte jeg et par av hovedpersonene bak den tyske historikerstriden som har pågått de siste par årene. Den går i korthet ut på at begge verdenskrigene som rammet vår verdensdel i dette århundret må betraktes som europeiske borgerkriger. Den annen verdenskrig var bare en ganske naturlig følge av den første - og den ville med all sannsynlighet ha kommet uansett om nazismen og Hitler var kommet i maktposisjon eller ikke. Den tysktalende verden kunne umulig leve i den tvangstrøyen Versailles-traktaten av 1919 var. I den forsøkte de imperialistiske demokratier Storbritannia og Frankrike med helhjertet støtte av den kortsynte amerikanske president Wilson, å frata Tyskland en hver maktposisjon og innflytelse. Dessuten ble den germanske verdens århundregamle bolverk mot islam, og senere den tsaristiske og sovjetiske imperialisme fra øst, knust med noen pennestøk.

Øst-Europa ble inndelt i svake, sterkt sjåvinistiske små-

OPPSIKTSVEKKENDE I TOLEDO

Av Idar Aarheim

stater som ingen muligheter hadde til å stå i mot militært og politisk press fra stormakter. Dertil var de veldig opptatt av innbyrdes sjalusi og misunnelse samt å undertrykke de tysktalende minoriteter som ofte tilhørte det kulturelt og sivilisatorisk mest utviklende sjikt av befolkningen. I tsjekkoslovakiske Bøhmen var forresten ikke tyskerne/østerrikerne bare en minoritet, men utgjorde halvparten av innbyggerne. Tyskland ble dertil utlevert som plyndringsområde for internasjonale kapitalkrefter.

Det dynamiske Tyskland

I grunnen sier det seg selv at Europas mest dynamiske nasjon i lengden ikke kunne finne seg i å bli innringet og utarmet på denne måten. Det måtte naturligvis oppstå en kraftig,

tysk nasjonalisme som dessverre utviklet seg i ekstrem retning under Hitler. Men ut fra den historiske årsakssammenheng, kan det være berettiget å hevde at de demokratiske kolonialmakter Frankrike og Storbritannia, samt storkapitalen i USA, dannet de ytre forutsetninger for å drive Tyskland inn i ekstrem nasjonalisme og rasestolthet. I tillegg kom den helt reelle kommunistrusel med aktiv sovjetstøtte.

I likhet med hva som har vært situasjonen i Norge, har ikke seierherrene fra 1945 tillatt tyske historikere å hevde slike synsmåter tidligere. Men i motsetning til forholdet i Norge, var det de utenlandske seierherrene som dikterte hva tyskerne skulle mene. Her hos oss var det nødvendig fordi meningsdiktaturet når det gjaldt historieskriving, forlagsvirksomhet og presse ble

grundig nok gjennomført av de seirende, «gode nordmenn».

Ikke nynazisme

Nå må det på ingen måte oppfattes der hen at de yngre historikere (som Nolte og Hillgruber) representerer en form for nasjonal revansjisme, og aller minst nynazisme. Det er heller en erkjennelse av at årsakene til de verdenskrigene, og særlig den siste, var langt mer kompliserte enn de propagandistiske versjoner Sovjetunionen og de vestlige demokratier har forsøkt å pådytte opinionen gjennom hele etterkrigstiden. Tendensen til å se verdenskrigene som tragiske, europeiske innbyrdeskriger, og den er sterk ikke bare i Tyskland, er et karakteristisk uttrykk for den voksende, felleseuropeiske bevissthet som vokser seg sterkere dag for dag i mange europeiske land.

Det skal to parter til i en strid. Den annen part i den tyske historikerstriden er de såkalte superdemokratene med filosofen Marcuse i spissen, som holder på seierherrenes versjon om Tysklands eneansvar for den annen verdenskrig. Det er også foreløpig det offisielle, tyske standpunkt. Regjeringen våger ennå ikke å innnta et frimodigere standpunkt bl.a. av frykt for de hetskampanjer de mektige World Jewish Congress i New York kan stille i stand slik den gjorde da Kurt Waldheim ble valgt til østerriksk president.

Forvandlet nasjonalisme

Hvordan det som tidligere i århundret var glødende nasjonalisme i de siste tiår er forvandlet til en pan-europeisk nasjonalisme, fikk vi et godt eksempel på under et uformelt, men viktig intereuropeisk møte som nylig ble avholdt i Toledo i Spania. Seminaret som var av «privat» karakter, ble arrangert av innflytelsesrike medlemmer i den spanske del av den pan-europeiske bevegelse. Det bemerkelses-

(Forts. side 6)

Rolf Jørgen Fuglesang er død

Et av de store trærne i skogen er falt. Rolf Jørgen Fuglesang er død.

Fuglesang hadde meget store kunnskaper, eide et fremragende intellekt og hadde oratoriske evner av de sjeldne. Under andre forhold ville han som et minne blitt ett av vårt lands fremste og mest feterte skrankeadvokater, men Fuglesang valgte annerledes. Som ung jurist fulgte han sin overbevisning og gikk like etter stiftelsen av Nasjonal Samling inn som partiets generalsekretær, en stilling han beholdt til okkupasjonens slutt. I tillegg satt han som partiminister og minister for kultur og folkeopplysning i Quisling-regjeringen. Ingen annen sto Quisling så nær så lenge. Og en bedre mann å støtte seg til kunne Quisling vanskelig ha fått.

Som politiker var Fuglesang smidig, jordnær og moderat. Men ikke uten unntagelser. Når det sto om livsviktige prinsipper kunne han være jernhard og ubøyelig. Det fikk mangen tysker føle. Det var ikke uten grunn - for å si det forsiktig - at Fuglesang var lite elsket av Terboven og en del andre i hans stab.

Etter å ha sittet et tosfret antall år i fengsel som takk for en helhjertet innsats for Norges sak, måtte den fremragende juristen og politikeren slå seg igjennom som håndverker. Selv om det neppe var det han var eslet til, så satte han i gang med pågangsmot og godt humør og mestret sin nye situasjon. Lange fengselsår hadde ikke knekket ham. Til det var hans ryggrad for sterk.

Som menneske var Fuglesang varm, ytterst følsom og menneskekjær. Han var en mann det var lett å bli glad i. Nære og gode venner hadde han mange av, og han var på alle måter sine venners venn.

Tusener av mennesker rundt om i Norges land bøyer ved hans bortgang sine hoder i sorg, men også i dyp respekt for en fremragende leder og et menneske av usedvanlig kvalitet.

Venner

Av hensyn til alle som gjerne vil gi uttrykk for sin medfølelse med familien Fuglesang, gjør vi oppmerksom på at familien har skiftet adresse.

NEKTET INNTATT:

DAGBLADET, oktober 1988.

DEN «GLOYMDE» KRIGSERKLÆRINGA

Av Olav Steinøygard

Under overskrifta «Den gode nazist» nemner Arne Borgir 24/9 at både Kennedy og Chamberlain «hadde forunderlig nok» ei oppfatning av at «Amerikanere og verdens jøder hadde tvunget ham (Hitler) inn i krigen», og A.B. avslutter innlegget sitt med at «selvfølgelig er det kritikkverdige av en nordmann å gi skriftlig uttrykk for tilsvarende oppfatning».

Skriftlige data om denne saka kan kort sammanfattas slik: Hitler blei utnemnt til rikskanslar i januar 1933. 24/3 s.å. offentliggjorde jødane si krigserklæring til Hitler-Tyskland over heile første-

sida av Daily Express under slike overskrifter:

«JUDEA DECLARES WAR ON GERMANY» «BOYCOTT OF GERMAN GOODS» «MASS DEMONSTRATIONS» «JEW OF ALL THE WORLD UNITE».

Omsatt til bokmål lydde denne krigserklæringa slik:

«Det israelske folk i hele verden erklærer Tyskland forrettningmessig og finansiell krig... 14 millioner jøder står sammen som én mann for å erklære Tyskland krig. Den jødiske grosserer vil forlate sitt hus, bankieren sin børs, kjøpmannen

sin forretning og tiggeren sin elendige hytte for å slutte seg sammen om den hellige krig mot Hitlers folk.»

29/8-39 sendte sionistkongressen i Genève ei støtteerklæring til britane: «Jødene står sammen med Storbritannia og vil kjempe på demokratens side», 1/9 marsjerte tyske tropper inn i Polen, og to dager etterpå erklærte vestmaktene Tyskland krig.

Merkelig at det 50 år etterpå skal vera «kritikkverdige av en nordmann» å peike på slike skriftlige data.

Olav Steinøygard

DAGBLADET, oktober 1988.

Patetisk gammeljøssing

Av Idar Aarheim

Det er noe underlig patetisk over gammeljøssinger av typen Arne Skouen som snart et halvt århundre etter den annen verdenskrig, forsøker å holde liv i myten om at jøssinger og motstandsfolk var en moralsk overlegen kaste i forhold til taperne.

Og hele tiden denne hastemte radikalerpatriotisme med oppfordringer om å søke tilbake til følelsesladete steder og begivenheter som Akershus og Telavåg. Professor Dahl appellerer til nøktern fornuft.

Selvfølgelig forekommer det infiltrasjoner, likvidasjoner og sabotasjer på begge sider under

en storkrig. Men de som under okkupasjonen konspirerte med de allierte og begikk sabotasje-handlinger og i blant også mord, måtte vite at de hadde satt seg ut over folkeretten og at døden kunne vente dem hvis de ble grepet av okkupasjonsmakten eller det norske politi. Folkeretten beskytter ikke illegal virksomhet og under en okkupasjon er det okkupasjonsmaktens regler og forordninger befolkningen har å følge. En sivilbefolkning kan folkerettslig ikke bringes i den uholdbare situasjon å måtte lyde både en okkupasjonsmakt og en eksilregje-

ring. Etter den militære kapitulasjon på Hotell Britannia i Trondheim 10. juni 1940, hadde Norge opphørt å være selvstendig, krigførende nasjon. Jeg har i sommer lest en rekke avisårganger fra slutten av 1930-årene og det er slående å se at det organ som forutså hendelsene best, nettopp var Nasjonal Samlings «Fritt Folk». Mens den sosialistiske presse sammen med den liberale, borgerlige, lullet seg inn i verdensfermt fredsprat og flørt med Stalins Sovjet, advarte de norske nasjonalister på høyre fløy stadig mot krigen

(Forts. side 7)

FOLK og LAND

UAVHENGIG AVIS

Redaktør:
MARNA MELSOM PEDERSEN

Forretningsfører:
HARALD K. SCHAANNING

Postadresse: Boks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.
Kontortider: Enerhaugsplassen 4, Oslo;
mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 11—14 og onsdag kl. 17—20.
Telefon: (02) 19 06 71 — (Telefonsvarer).
Redaktørene treffes etter avtale.

Abonnement: Pr. år kr. 130,- (i omslag kr. 150,-). Utlandet + kr. 10,-.
Giro: Post 5 16 45 04. Bank 6063.05.01248

Abonnement (10 nummer i året) løper til det oppsies skriftlig.
Annonser forskuddsbetales med kr. 1,- + m.v.a. pr. spalte/m. Minstepris kr. 50,-.
Utgifter: A/S HISTORISK FORLAG.

POLITISK BAKRUS

Mennesket har alltid forsøkt å flykte unna livets ubehagelige kjensgjerninger ved hjelp av fysiske rusmidler, eller mere fantasifulle bedrag og selvbedragerier.

Før eller senere slår imidlertid virkelighetens verden tilbake og presenterer regningen. Den må som regel betales med renter og renters renter.

Derfor har vi også en søndag i året som kalles bots- og bededag, man gis anledning til å gjøre opp med fortidens synder, og begynne et nytt og bedre liv.

Tenk om vi kunne fått noe liknende for det politiske liv. Litt bot og bedring av og til ville ikke vært til skade for noen politisk retning. Kanskje ville det ikke helt kunne avverge de store utblåsninger av politisk galskap, men det ville kanskje ved hjelp av litt ettertanke i bakrusens dager, kunne dempe de mest hysteriske utbrudd av politisk selvrettferdighet og forfølgelsessyke. Det ville gi håp for fremtiden. For det er alltid fortidens synder som bærer ved til fremtidens heksebål.

Versailles-fredens urett overfor den tapende part var kanskje uunngåelig i 1918. Ingen ser klart i rusens time. Men hadde man fått en politisk bot- og bededag innen en 10-års periode kunne vi kanskje blitt spart for den 2. verdenskrig.

Så kunne man i hvert fall ventet seg, etter å ha høstet så bitre erfaringer, at man hadde lært noe til neste gang. Men nei. Var behandlingen av den tapende part ille etter den 1. verdenskrigen, ble den verre etter den andre. Og det er ikke mye bot og bedring å spore etter snart 50 års freds-bakrus med uavbrutt hets mot den tapende part og like uopphørlig selvros over egen innbildt fromhet og storartethet. Og det til tross for at freden faktisk er blitt en større belastning for menneskeheten enn selv storkrigen var.

Så er da også vårt økonomiske verdenssystem i håpløs konflikt med alle økologiske lover, og all menneskelig anstendighet. Det favoriserer utnyttning og direkte skadelig virksomhet og skaper arbeidsløshet, bitter nød og økologiske katastrofer rundt om i verden, og folkevandringer av et omfang verden ikke har sett maken til.

I Sovjet er bakrusens dager nå så vonde at regimet er villig til å ta et oppgjør med sin fortid. Og den er av en slik karakter at tiden burde være inne for alle «gode» nordmenn til å gå sammen om en felles bots- og bededag i anledning deres bistand til Stalins redselsregime. Det som vi er blitt så hardt straffet for å ha bekjempet.

TIL VÅRE ABONNENTER

Med dette nummer av avisen følger det en innbetalingsblankett til betaling av aviscontingenten for 1989.

Kontingenten er kr. 130,-, i lukket omslag kr. 150,-, til utlandet kr. 10,- i tillegg.

David Monrad Johansen 100 år:

En stor kunstner som ble offer for politisk trangsyn

Av Idar Aarheim

At etterkrigstiden omsider er i ferd med å ta slutt også i Norge, gir seg ikke bare uttrykk i omvurdering av historiske og politiske hendelser, men også i den offentlige holdning til kunstnere og intellektuelle som enten var medlemmer av NS, eller som hadde en steil holdning til hele jøssingtiden og det enøyde meningsdiktaturet i etterkrigstiden.

I de første årene etter 1945, var det så ille at ikke engang Hamsuns diktning kunne fremføres i NRK. Sjefen på Marienlyst hadde nedlagt forbud mot at Norges største dikter i dette århundre skulle komme til orde og besudle den «edle», norske folkesjel.

En stor kunstner

Men mange betydelige kunstnere og åndsmennesker ble rammet av straff, yrkesforbud og ikke minst bastant fortielse. I en utstrakt betydning av uttrykket, er det berettiget å snakke om at de fleste fikk en livsvarig tilleggsstraff.

Nå lysner det imidlertid i den mørke tunnel av trangsyn og korrupsjonsavl som har hersket gjennom hele etterkrigstiden helt siden Norge ble okkupert av «de gode» nordmenn.

At det lysner, ser vi av mange tegn i tiden. Et av dem er den verdige måten NRK har markert 100-års dagen for David Monrad Johansens fødsel på. Han var både som komponist, kritiker og pedagog en av de aller fremste personligheter i norsk musikkliv fra 1920 og inntil det politiske «rettsoppgjøret» satte en brå stopper for hans allsidige skapergjerning. Og selv om han levde helt fram til

1974, var det i et indre, norsk eksil hvor han var fortiet og nærmest fratatt sitt eksistensgrunnlag. Kunstnere og intellektuelle i indre norsk eksil etter okkupasjonen, bør bli temaet for flere bøker og avhandlinger.

Tidsmessig nasjonalbevissthet

David Monrad Johansen behersket de fleste musikkformer selv om vi gjennom NRK ikke fikk høre hans aller største verker som det mektige «Voluspå» for solo, kor og orkester eller det symfoniske tonediktet «Pan». Det må være en oppgave for Norsk Kulturråd endelig å få utgitt de viktigste av hans verker i representative innspillinger. Og i den ledsagende platetekst, må det ikke stikkes under stol hva som var hans nasjonale og politiske holdning. Det er nødvendig for helt å forstå intensjonene bak hans musikk. For det er to mektige kilder han øser av, det nasjonale og den felleseuropeiske tonearv - og da særlig den tyske.

Personlig må jeg si at jeg ofte generes av det altfor trauste, «heilmorske» og den brautende selvtillfredshet vi finner i deler av norsk åndsliv, kunst- og kulturtradisjon. Men hos David Monrad Johansen er nasjonalarv hevet opp i et europeisk tonesprog som var tidens. Selv om temaene ofte er urnorske, fortapte han seg ikke i en forluren nasjonalromantikk. Han kunne sitt musikalske håndverk og visste på samme måte som sin nesten jevnaldrende komponistkollega, Fartein Valen, at en hver tid må utvikle sin egen stil for å uttrykke de grunnleggende verdier og erfaringer. At deres mu-

sikalske stil er svært forskjellig, viser bare at de begge var originale kunstnere.

Grunnproblemet

Det er grunnproblemet i all seriøs, skapende virksomhet både innen kunsten og tenkningen. Det er derfor enere *alltid* får det så vanskelig med sine omgivelser og autoriteter til å begynne med. Dette gjelder også kunstnere (Claes Gill, Rolf Jacobsen f.eks.) som har et reaksjonært eller høyreorientert livssyn. Ja, ikke minst dem! Som *kunstnere* fremstår de imidlertid som *revolusjonære*.

Det er denne skapende nødvendighetsprosess konvensjonelle og borgerlige mennesker nesten aldri skjønner. De vil bare høre og se det de allerede har hørt og sett, vanemennesker som de flest er.

Derfor har diktatorer (Stalin, Hilter - men ikke Mussolini) gjerne et småborgerlig trangsyn i forhold til kunst, og det var en av nasjonalsosialismens aller største dumheter i Tyskland å lansere en kampanje mot «entartet Kunst».

Det nordlandske vær

David Monrad Johansen var født i Vefsn på Helgeland, ikke langt fra Alstahaug hvor Petter Dass hersket nærmest som en kirkefyrste i sin tid. Derfor var det vel naturlig for Johansen å sette tone til flere tekster fra «Nordlands Trompet». Ofte synes jeg å merke det nordlandske vær i hans tonespråk.

Selv setter jeg stor pris på flere av hans rent instrumentale arbeider som f.eks. en av hans cello-sonater.

Kjøp C.C.s oppsiktsvekkende bok DEN ANDRE SIDEN!

«For en stor del av NS-medlemmene var tanken på Norge som et tysk protektorat like utålelig som for andre nordmenn. De ønsket å være patrioter i en nasjonal skjebnetime. De vil også fremholde at de var de eneste patrioter og idealister i en krisetid da folket forøvrig var preget av handlingslammelse og apati.»
(Olav Rune Egeland i Morgenbladet.)

KJØP BOKA I DAG!

Denne annonse er innrykket av John Sand.

Sverre Kjelstrup:

DEN NORSKE LEGION

II. Innkallingen

På grunnlag av den spontane oppslutning om oppropet regnet en med at legionen kunne bli et regiment (infanteri-), og rammen ble satt opp deretter. Legionssjefen fikk grad som oberst. Det ville da bli 3 bataljoner á 4 kompanier. Hver bataljon skulle ha 3 geværkompanier, mens det 4. (4., 8. og 12. kp.) skulle være et «tungt» kompani med mitraljøser (tysk: SMG, Schwere Maschinengewehre) og 81 mm. bombekastere. I tillegg skulle man ha 4 «spesialkompanier» (13., 14., 15. og 16.), slik at regimentet i alt skulle bestå av 16 kompanier + stabskompani og bataljonsstabene.

Det meldte seg nok frivillige til at en i første omgang kunne sette opp bataljon nr. 1 som fikk navnet «Viken Bataljon». (De to neste skulle hete Gula og Frosta). Dessuten ble det satt opp et spesialkompani, det 14., som utgjorde Legionens panservern.

Legionærene møtte på Bjølsen skole i Oslo, og deretter bar det til Gulskogen ved Drammen hvor Viken bataljon ble samlet. Den var ikke fulltallig da den ble sendt videre til Fallingbostel på Lüneburger Heide hvor den fikk våpen, og eksersisen og øvelsene begynte. Kompanisjefer for 1., 2. og 3. kompani ble løytnantene Lindvig, Sveen og Braseth, mens det 4. stod under kommando av den legendariske kaptein Ragnar Berg. 14. kompani hadde kaptein Finson som sjef, egentlig sjøoffiser, kjent fra episoden i Jøssingfjord februar 1940. Iflg. norsk hærordning skulle en kompanisjef ha kapteins grad, men i den tyske var sjefen som regel Oberleutnant, hvilket tilsvarte norsk løytnant.

Siden Legionen var koordinert med Waffen SS, ble gradene og distinksjonene i denne organisasjonen - som var forskjellig fra de i Wehrmacht - innført. Waffen SS hadde kravespeil hvor SS-runene stod på den ene side og distinksjonene på den annen. Distinksjonene ble de samme for legionærene, men istedenfor SS fikk de den norske løve på kragespeilet. Dessuten hadde de skulderdistinksjoner, og offiserene epauletter tilsvarende Wehrmacht. De tyske SS-gradene slo imidlertid aldri igjennom i Legionen, i muntlig tale bruktes alltid nor-

Norsk Røde Kors-søster i tjeneste på lasaretet i Dnjepropetrovsk i desember 1942.

ske betegnelser. Ingen nordmann sa «Hauptsturmführer» til kaptein Berg, og bataljonssjefen som egentlig var «Sturmbannführer», het aldri noe annet blant legionærene enn «major'n».

Alle legionærene som ble innkalt, skrev under en kontrakt der de forpliktet seg til 6 måneders tjeneste. Når tjenestetiden ble satt så vidt kort, skyldtes det bl.a. erfaringene fra Vinterkrigen som varte i 4 måneder. Inn til da hadde alle felttogene under den 2. verdenskrig vært av kort varighet. De frivillige som meldte seg utover høsten 1941 ble samlet i en treningsleir på Torpo i Hallingdal, og denne styrken reiste nedover til Fallingbostel ved juletid 1941.

Prinsipiell strid om retningslinjer

Siden alle legionærer, dvs. befalingsmenn og menige var nordmenn, var ekserserreglementet iallfall til å begynne med identisk med det gamle norske. Kommandosproget og, som foran nevnt, militære titler likeså. Av enhetlige hensyn måtte tjenesten imidlertid til en viss grad tillempe den tyske, og i denne forbindelse oppstod det diskusjoner om hvor langt man skulle gå.

Utdannelsen gikk greit, og nordmennene gjorde et fordelaktig inntrykk. Hvert kompani hadde en eller to tyske rådgivere som underviste i bruk av våpene. Det var særlig skytefer-

digheten som imponerte tyskerne (nesten alle legionærer som var fra landet var medlemmer av skytterlag), og ganske spesielt skyting med bombekaster. (Forfatteren har erfaring også fra andre avdelinger der nordmenn deltok under den 2. verdenskrig at de utviklet en forbløffende treffsikkerhet i skyting med dette våpen, Granatwerfer).

Spørsmålet om utdannelse etter norske eller tyske retningslinjer, ble diskutert frem og tilbake, men uten at det skapte egentlige problemer. Det ble det derimot da det fra tysk side ble forlangt at legionærene skulle avlegge ed til Adolf Hitler. Legionssjefen og hans stab fant at de som norske offiserer ikke kunne gjøre dette. Forhandlinger ble innledet for om mulig å kunne avlegge eden til den finske overkommando. Dette ville tyskerne sannsynligvis ha gått med på hvis ikke enkelte offiserer innen Legionen hadde intervenert og meddelt at de ville føye seg etter de tyske krav.

Finnene ble desuten etter hvert litt mere forbeholdne når det gjaldt den norske bistand. Årsaken lå nok i at de også ville opprettholde et godt forhold til de vestallierte og dermed til vår eksilregjering i London. Kanskje regnet de allerede dengang med at krigen kunne gå tapt. Men for edsavleggelse til den finske overkommando stilte de seg positivt.

Resultatet ble imidlertid at

EN TYSK STEMME

Av Günter Westphal, Kiel

Jeg vil gjerne komme med noen kommentarer til Hans Olavsens artikkel «Den europeiske enhet og egenarten» i «Folk og Land» nr. 2/88.

Også vi tyskere, som mistet omtrent 10 millioner mennesker (soldater og sivile) i den annen verdenskrig, lengter etter et tilfreds og enig Europa. men jeg spør bare: På hvilken måte og i hvilken form skal det nye og bedre Europa vokse frem?

Hjertet i Europa er det tyske rike, hvis østprovinser er innlemmet i Polen og Sovjetunionen uten noen fredsavtale. Det øvrige Tyskland er med makt delt i tre: DDR, Forbundsrepublikken og Østerrike. I tillegg er Tyskland mer eller mindre amerikanisert. Ungdommen blir gjennom historieforskning, løgner om grusomheter og pornografi ført vekk fra sitt folkelige grunnlag og blir også opphisset mot sine foreldre. Partienes, kirkenes og fagforeningenes ledelser går delvis åpent, men for

det meste skjult inn for a si ja til ikkegermansk innvandring i vårt land. Det sier vi nasjonale et klart nei til.

Herr Olavsen: Jeg er helt enig med Dem når De skriver: «Felles kår og livserfaringer, sproget og det etniske opphav binder de nasjonale grupperinger sammen».

Som også De vet, finnes det tre hovedgrupper av folk i Europa: slaver, germaner og romaner. Først må vi forene disse store folkegrupper.

Som Bjørnstjerne Bjørnson ønsker også vi nasjonale tyskere et germansk statsforbund. Det kan så senere slå seg sammen med slaviske og romanske statsforbund på frivillig grunnlag. På denne måten kan europeisk enighet fremstå. Men vi nasjonale tyskere avviser totalt en sammenrøring av nasjoner til en eneste grøt.

(Av plasshensyn er innlegget sterkt forkortet av redaksjonen.)

hele Legionsledelsen i Oslo ble avsatt og sjefen for Viken bataljon ble ny legionssjef. (Tyskernes begrunnelse for avsettelsen av Legionssjefen og hans stab var «Aufbau», og «unreine militärische Absichten». De ønsket iallfall ikke foreløpig noen ny norsk hær.) Da dette ble alminnelig kjent, minsket tilstrømmingen av frivillige.

Faneeden ble tilslutt avlagt - mere eller mindre motvillig - ved en fullstendig bataljonsoppstilling. Argumentasjonen som legionærene bøyde seg for, var at i kampen mot bolsjevismen var Adolf Hitler øverste feltherre, og alle, også finnene, måtte i denne felles kamp underordne seg ham. For legionærene ble edsformularet endret i forhold til det som ble brukt ellers, idet «kampen mot bolsjevismen» ble spesielt nevnt.

Vi ser hvordan legionærene suksessivt ble shanghaiet inn i en tjeneste som noen opprinnelig kanskje ikke ville ha meldt seg til hvis de på forhånd hadde visst at forholdene ville utvikle seg slik. Når de allikevel fant seg i det, var det fordi de fikk anledning til å kjempe mot en felles fiende hvis samfunnssystem de anså som en ulykke for vårt land, og som med alle midler måtte hindres i å utbre seg. Dessuten kan en si at her gjaldt det velkjente sitat: «Utad går ikke Dovregubbens grind». Tyskerne på sin side var dårlige psykologer. De forstod ikke å utnytte de strømninger og følel-

ser som eksisterte. Deres ulogiske behandling av disse gjaldt ikke bare de norske frivillige, men kanskje i ennå større grad de baltiske, det ukrainske folk, og de nesten en million Sovjetborgere som meldte seg frivillig på tysk side.

Det varte ikke lenge før den nyutnevnte legionsjef også ble avsatt (men av andre årsaker), og rittmester Arthur Quist med grad av Sturmbannführer (major) ble ny sjef for Den norske legion. Under ham gjorde Legionen sin frontinnsats.

Ikke-stridende personell i Den norske legion

Ved Legionens hovedstab i Oslo tjenestegjorde mange eldre offiserer. De kom fra alle tidligere våpengrener, og de fleste av dem var for gamle til å gjøre felttjeneste. De utgjorde imidlertid en verdifull ressurs når det gjaldt oppbyggingen av Legionens organisasjon, og var av stor betydning for stabarbeidet.

På Torpo lå Legionens musikkorps og øvet under musikk-løytnantene Fergestad og Pisani, og her lå også Legionens lotteavdeling.

Da tyskerne like før jul 1941 avsatte og oppløste Legionens hovedstab, ble alle disse dimittert. De fleste i musikkorpsset som var stridsdyktige meldte seg imidlertid til felttjeneste, og mange av lottene dukket siden opp i sanitetstjenesten i Det tyske røde kors.

Høidahls Quisling-bok:

RAPSODI OVER JØSSINGSYNET

Det beste som kan sies om Høidahls bok «Quisling - en studie i landssvik» er at den er en sammenfatning av alle de jøssingpåstander som er satt frem i løpet av de siste 43 år. Både hans litteraturhenvi-ninger og hans opplysninger om hvem han har samarbeidet med, viser at dette er et partsinnlegg og ikke noe annet. Betegnende er at han i innledningen nevner Benjamin Vogts nederdrettede bok «Mennesket Vidkun og forræderen Quisling» som en av sine viktigste kilder. Det karakteriserer Høidahls verk helt fra begynnelsen av.

Ellers er det å si at boken er foreldet allerede i det øyeblikk den utkommer. Det er åpenbart at forfatteren enten er uvitende om eller fortier sentrale dokumenter som f.eks. *Entwurf Europa-pakt og Denkschrift über die russische Frage*. Et par setninger kan tyde på at han ihvertfall har vært borti utdrag av referatet av Quislings stormende samtale med Reichskommissariatsrepresentanter Hagemann og Neumann 16. april 1943, men han går ikke nærmere inn på dette referatet, som er uhyre viktig når det gjelder bedømmelsen av Quislings politikk.

Lavtliggende argumentasjonsform

Høidahl gir seg ut for å være vitenskapsmann, men hans ut-

trykksform er alt annet enn akademisk. Hele beretningen er holdt i en avskyelig ovenfra-og-nedad-tone som ytterligere understreker bokens karakter av partsinnlegg. Uavlatelig finner man sarkasmer og sleivspark som ikke har noe i en objektiv fremstilling å gjøre. Vi innskrenker oss til et eneste, men ufyselig eksempel. Han siterer følgende fra en NS lærebok: «Nå skal det gamle solkorssymbol på ny samle det norske folk om Norge og Gud.» Som kommentar til dette skriver han: «Gud ville her si Quisling». Kan man forfalle til stort mer lavtliggende argumenter?

Uetterretteligheter

Ellers inneholder boken en lang rekke uetterretteligheter, halvsannheter og sannhetsfordreie utelatelser. Det ville trenge en hel bok for å påpeke dem alle sammen, men her er ihvertfall noen eksempler:

Høidahl skriver: «Det er heller ikke noe som tyder på at Nansen noensinne forsøkte å bruke sin innflytelse på vegne av sin yngre assistent». Hvor galt dette er, fremgår av Nansens brev til Quisling av 14/3 1925 med tilhørende anbefaling. Brevet er gjengitt i faksimile i boken «Quislings forsvarstale».

Om Quislings verk «Universismen» skriver han: «Den dag i dag er dette («Universistiske

strøtanker» som ble skrevet i fengslet) det eneste man vet om det han regnet som sitt livs-verk». Det er ganske utrolig at denne «Quisling-spesialist» ikke vet at Quislings riktignok ufullførte, men like fullt meget omfattende manuskript i flere år har befunnet seg på Universitetsbiblioteket.

Om stortingskomitéen som skulle ta standpunkt til Quislings angrep på marxistpartiene i 1932, skriver Høidahl: «Komitéen ga derfor bare forsiktig støtte til Quislings beskyldninger». Senere sier han at «komitéen var kommet til den taktiske konklusjon at i alle fall enkelte av Quislings beskyldninger medførte riktighet». Samtidig hadde en ganske annen oppfatning. 27. juni 1932 slo f.eks. «Morgenbladet» komitéens konklusjon opp over hele avisens førsteside med følgende overskrift: «QUISLING RETT I ALLE HOVEDPUNKTER». Og den etterfølgende tekst underbygger i høy grad denne påstanden.

Høidahl skriver: «For NS var valgresultatet (ved kommunevalget i 1934) i beste fall blandet». Sannheten er at der man deltok, hadde man stor, tildels meget betydelig fremgang i forhold til stortingsvalget i 1933.

Høidahls fremstilling av arbeidstjenestens historie før 1940 er helt skjev. Han fortier fullstendig Nasjonal Samlings me-

get betydelige innsats på dette område.

Flere uetterretteligheter

Høidahl gir inntrykk av at LO's motstand mot NS var total. Han fortier at fremtredende LO- og Arbeiderpartiledere (Halvard Olsen, Kåre Rein, Håkon Meyer og flere andre) ga NS lojal støtte under hele okkupasjonen.

Høidahl gir også inntrykk av at lærernes motstand var total. Han fortier at ca. 5 000 lærere ble stående i Lærersambandet. Senere meldte et tusentall seg inn, slik at sambandet omfattet omtrent halvparten av landets lærere.

Tross andre henvisninger til Maria Quislings dagbok fortier Høidahl hennes beretning om hvor rasende Quisling var på grunn av Terbovens angrep på Berggrav under Statsakten. Quisling ønsket ikke strid med kirken. Likeledes fortier Høidahl at det meget nær var kommet til en avtale mellom Kirken og NS, men at Terboven forpurret det. (Finn Størens forhandlinger.)

Høidahl hevder at det ikke er noen tvil om «at Quisling støttet arrestasjon og deportering som løsning på jødespørsmålet». Han føyer riktignok til: «Selv om bevisene ikke er helt klare, kan det være...». Det skal i sannhet sies at bevisene er uklare, ja. Høidahl har dem ihvertfall ikke.

Dette er ikke annet enn ren skittkastning. Det samme er tilfelle når han litt senere skriver: «Om Quisling på det tidspunkt var personlig kjent med hvilken skjebne som ventet de deporterte jødene, er et tolknings spørsmål». Tolkningsspørsmål, min hatt. Dette er historisk jøssingvitenskap på sitt aller beste.

Som en siste kuriositet: Høidahl hevder at rettsaken mot Quisling foregikk «i Frimurerlosjen i Stortingsgaten». Det riktige er som kjent at Logens store sal i nærheten av Festningsplassen ble benyttet, og det er unektelig et helt annet sted.

Denne presumptive vitenskapsmanns etterrettelighet står altså noe tilbake å ønske.

Manglende forståelse av de store linjer

Enda verre er det at Høidahl ikke gjør det minste forsøk på å se de store linjer i Quislings politikk. Han hakker alt opp i usammenhengende småbiter.

At Quisling fra 1937 av vesentlig besjeftiget seg med utenrikspolitikk, karakteriserer Høidahl som virkelighetsflukt. Det er en ganske utrolig påstand all den stund det nettopp var utenrikspolitiske begivenheter som dominerte de sene tredveår og la grunnen til den katastrofe som senere skulle komme. Quisling så faren i øynene og advarte (Forts. side 6)

MÅNEDENS PERNILLE:

DEMONKRATIET

Gullet stormer inn langt tidligere på eftermiddagen enn antatt: «Har du spist middag?»

«Du sa jo at du ikke kom hjem til middag. Jeg har stilt den verste sulen.»

«Og jeg har delikatert meg med dagens rett på Frederikke. Kunne du tenke deg å bli med på stortingsgalleriet og høre litt på trontaledebatten?»

«Den er da ikke noe å høre på.»

«Jeg har lyst til å se Norges svar på Fetter Anton i aksjon.» Hun har det glimtet i øyet som forteller at nå kommer det noe.

«Fetter Anton?»

«Du kjøper da fortsatt nå og da Donald Duck, så du kjenner da Fetter Anton, denne arrogante, overlegne fetteren til Donald Duck som alltid dukker ham.»

«Jeg er fortsatt ikke helt med, men jeg er spent på hva som kommer.»

Det er tydelig at Gullet morer

seg. «Jeg skal sette deg på sporet. Den norske Fetter Anton er identisk med ham som er iferd med å utnevne seg selv til ny sjef for kringkastingen.»

Jeg ler. «Det var jo en skån-som innføring i materien. Ja, når du sier det, er jeg enig i betegnelsen. Har du suget den av eget bryst?»

«Vi spiste middag sammen tre-fire av oss. En kan si at det er resultatet av et gruppearbeide.»

Jeg ble med. Det var også min debut på stortingsgalleriet.

Galleriet var godt besatt. Det samme kan en ikke si om stortings-salen. Vi holdt ut en halvannen times tid. Våre stortingsrepresentanter kom og gikk, men representanten Førde viste seg ikke hverken i salen eller på tale rstolen.

«Det ser ut til at vi forgjeves venter på gromguttene, Fetter Anton,» hvisket jeg. «Dette er kjedelig. Nå skeier vi ut og går og spiser litt på en rimelig res-

taurant. Jeg inviterer for jeg fikk tilbake skattepenger, mens du fikk baksmell på dine spar-somme inntekter på lørdagsjob-ben.»

Gullet anbefalte et sted der hun hadde vært noen ganger, og prisene var virkelig moderate.

Vi bestilte, og mens vi ventet på maten ga Gullet sin mening til kjenne om det hun betegnet som demonkreatiets velsignelser. Det er tydelig at min datters studier ikke er til hinder for personlig tankegang.

«Du innfører uttrykket demonkreatiet. Er det også et resultat av gruppearbeid?»

«Ja», svarer Gullet, «men ikke avbryt meg, for da mister jeg tråden. Det er tanker som jeg tumlet med mens jeg satt oppe på galleriet og hørte på dette tilgjorte munnhuggeriet. Hva er det som står i hodet på de fleste av dem der nede i salen? Er det folket som de skal være representanter for?»

Gullet la inn en kunstpause, og så kom det: «Med få unntagelser er det seg selv og sin egen karriere de tenker på. Det er det å bli gjenvalgt som er saken, gang på gang for til slutt å få tildelt en fremtredende stilling som belønning.»

Ny kunstpause. Gullet blir mer og mer ivrig. «Vi har fått politiske dynastier, en slags politisk adel, jeg trenger ikke å nevne navn. Du vet det like godt som jeg. Stortinget må få enda større makt, uttalte påtroppende kringkastingssjef for noen dager siden. det eneste som snart kan tas fra oss er stemmeretten.»

«Kjeder deg deg», spør hun.

«Nei, tvert om, fortsett.» «Hva skal vi forresten med stemmeretten? Det er da partiene som bestemmer hva vi får lov å stemme på. Forskjellen på Sovjet og her er bare den at vi har valget mellom forskjellige partiers kandidater, og ikke

bare en. Partikrati kunne også være en betegnelse for den styreform vi har.»

Nok en kunstpause, denne er litt lengere. Hun fortsetter: «Det er ikke demokratiet som idé det er noen feil ved. Det er menneskene, som ser de store personlige muligheter ved å gå inn i politikken, det er noe i veien med. Se bare på statsministeren. Hun har tatt mål av seg til langt større posisjoner enn det å være statsminister i lille Norge.»

«Nei», sier hun etter nok en kunstpause, «feilen er den at det er alt for lukrativt å nå toppen på det politiske plan. Men hvordan skal vi få avskaffet brødpolitikken?»

Maten kommer på bordet. «Det er ikke vanskelig å forstå at det er statsvitenskap du besjeftiger deg med for tiden,» sier jeg.

Aftenposten, 9/11-88.

Ikke ufarlig å spå

Av Gunnar Øi, Oslo

Min far var yrkesoffiser. Et års tid før krigen tok han et oppgjør med Arbeiderpartiets ufallende forsvars-politikk. I et foredrag i Oslo Militære Samfund uttalte han:

«En fremmed makt kan i natt sette seg fast i landets ytre befestningsverker. I løpet av noen dager kan hele vårt forsvar være nedkjempet.»

Arbeiderpressen bragte store overskrifter om den ansvarsløse offiser som røbet militære hemmeligheter. Han burde omgående få avskjed!

Da krigen kom, var min far en av de første norske offiserer som falt. Om kvelden den 9. april ble han drept av syv tyske maskinpistol-kuler gjennom hode og bryst.

Den 1. november i år står Ar-

beiderpartiets Thorbjørn Berntsen på Stortingets talerstol. Han fråder av raseri mens han leser høyt fra mitt lille blad STOPP INNVANDRINGEN! nr. 6/88.

Der står blant annet følgende: «Vi gjennomskuer det skammelige bedrag vi er gjenstand for. Vi føler uvilje og forakt overfor de myndigheter som vil prakke på oss et norsk Libanon, et multinasjonalt helvete og narkotikamisbruk!»

Vi er mange i Folkebevegelsen mot Innvandring som var aktive motstandsfolk under krigen. Ifølge Aftenpostens referat av 2. november i år karakteriserer Berntsen oss som «det verste åndelige grums som finnes i folkedypet».

Det er sannelig ingen spøk å spå fremtiden i Norge!

LOKALE SØKES

Forening søker lokale 200—400 m², helst råkjeller som medlemmene kan istandsette på dugnad.

Bill. mrk.: «LOKALE»

Jule-lukning

INO's og «Folk og Land»s kontor holdes lukket i tiden fra onsdag den 14/12-88 til tirsdag den 3/1-89. Posten hentes i denne tiden og beskjeder kan ringes inn til telefonsvarer.

«Min Kamp»

Er interessert i å kjøpe første bind av «Min Kamp».

Bill. mrk.: «MIN KAMP»

HUS TIL LEIE

Et pent mindre bolighus til leie for eldre enslig eller ektefolk.

Bill. mrk.: «HEDMARKEN»

langt fra merkelig at noen av de ivrigste pan-europeere finner vi nettopp i Spania. En av vårt århundrets betydeligste tenkere i Europa var Jose Ortega y Gasset, mannen som hittil har gitt den beste politiske og psykologiske begrunnelse for nødvendigheten av en europeisk statsdannelse. Han berører emnet i «Massenes Opprør» (1933) og har utdypet spørsmålet i flere skrifter.

Møtet i Toledo

Temaet for høstens møte i Toledo var: Den spanske borgerkrig som europeisk innbyrdeskrig. Myter, virkelighet og etervirkninger. Frittstående representanter fra femten europeiske nasjoner var til stede på møtet som var lagt til Toledo på grunn av den mektige symbolverdi byen har for den nasjonale motstand mot folkefrontregjeringens herjinger.

Som kjent la general Franco om felttoget mot Madrid høsten 1936 for å komme de omringede patriotene i Alcazar (festningen) til unnsetning. De vel tusen kadettene og rekruttene under oberst Moscardo holdt i tre måneder stand mot en regjeringsstyrke på 20 000 mens det haglet med granater og flybomber mot festningen. Den forfyllede folkefrontsgeneralen Riquelme skjøt personlig en av Moscardos sønner under beleiringen mens han pr. telefon forsøkte å presse faren til overgivelse av festningen. Ikke rart at general Franco falt på kne foran den aldrende oberst da han avmeldte sin ranke, men medtatte lille styrke etter befrielsen.

Massegravene

Og han fortsatte: Men den sovjetiske befolkning har lidd aller mest under Stalins brutale og umenneskelige despoti. Vi må gå forsiktig frem for at ikke befolkningen skal få altfor stort sjokk ved avsløringene omkring Stalins barbariske styre, uvant som de er med at lederne står frem og forteller om grufulle feil og forbrytelser.

Men vi har begynt å åpne massegravene!

På spørsmål om Gorbatsjovs fremtidige kurs når det gjaldt Europa og menneskerettigheter, svarte han blant annet: Vi vil ha et pluralistisk samfunn der meningene brytes og i alle fall sovjetrussere vest for Ural, oppfatter seg som europeere og vi følger nøye med i de europeiske integrasjonsbestrebelse. Derfor oppretter vi diplomatisk forbindelse med EF.

Men vi tror ikke på at flerpartisystem og parlamentarisme er brukbare, politiske ordninger for Sovjetunionen. Bl.a. mangler vi tradisjonene for slikt styre og dessuten er vi langt fra sikre på at det i fremtiden vil være særlig effektivt.

En nasjon må samle sine krefter og ikke være i strid og ufruktbar kangel med seg selv. En amerikansk valgkamp forekommer mange russere uverdige.

Det vi ønsker, er et liberalt, kompetent fagstyre der flest mulig har innflytelse og ansvar for sin arbeidssituasjon.

Fascist?

- Hvis jeg hadde skrevet det samme i Oslo som De nettopp sa nå, ville jeg ikke ha kommet til orde i den såkalte frie, norske presse, men tvertimot blitt utskjelt som fascist og moralsk fordømt! bemerket jeg til sovjetrusseren over en drink etterpå.

Han svarte:

- Det forbaurer meg ikke. Stalin hadde jo mange nyttige idioter, ikke minst i Vestens borgerlige presse. Forresten har enkelte presseorganer i vest ment å finne visse fascistiske trekk ved Gorbatsjovledelsen. Men er det så ille. Mussolini gjorde i det minste Italia til en moderne stat, men jeg håper at den sovjetiske i fremtiden skal gi plass for flere friheter!

Desinformasjon og strålende anrettet propaganda? Kanskje det også, men ikke bare! Vi må vokte oss vel for å granske dagens verden med foreldede briller.

De «blå» veteraner

Også etterfølgende dag avstedkom samme sovjetrussere en sensasjon da han henvendte seg til et par veteraner fra Den Blå Divisjon som kjempet på Østfronten under krigen: Dere var modige idealister som frivillig meldte dere til kampen mot Stalinimperialismen!

Rapsodi over jæssingsynet . . .

(Forts. fra s. 5)

mot den, men det er selvfølgelig dette som skal reduseres. Quisling betraktet det som en katastrofe for Norge om England og Tyskland skulle tørne sammen og forsøkte også å gjøre sitt for å forhindre det. Selv etter at krigen var brutt ut, forsøkte Quisling å ta et initiativ for å få til forsoning mellom disse land. Høidahl bare latterliggjør det.

Quislings idé fra 1930 om et stormordisk forbund til vern mot sovjetisk ekspansjon, en tanke han holdt fast på helt frem til 1945, fatter Høidahl ikke storhet i. Han anser den som verdensfjern teoretisering. Det er bare det at idéen noen få år etter krigens slutt ble mer eller mindre virkeliggjort i Atlanterhavspakten.

Quislings arbeide for å få opprettet et Riksting beskriver Høidahl som om det var et utslag av ren maktbrynde. Han er

ikke i stand til å oppfatte at dette var et vesentlig virkemiddel for å få tyskerne til å anerkjenne vår selvstendighet og for å få Terboven fjernet fra Norge. Høidahl beretter selv nærmest triumferende at skrinleggelsen av rikstingsplanene gjorde slutt på Hitlers tidligere velvilje overfor Norge. Ser han ikke da hvilke katastrofale konsekvenser dette ville hatt for Norge om Tyskland hadde vunnet Den annen verdenskrig? Organisasjonsledernes fanatiske motstand måtte i Quislings øyne fortone seg som ren sabotasje av hele hans selvstendighetspolitikk. Det er enten blindt eller ytterst smålig at Høidahl ikke får sammenheng her.

Konklusjonen er: kast ikke bort penger på denne boken. Det meste av dette har vi hørt hundretalls ganger før.

Oppsiktsvekkende . . .

(Forts. fra s. 1)

verdige var at disse samtidig er medlemmer av Falange Espanol!

Ingen som vil bli tatt på alvor, kan i dag betvile den helt fundamentale betydning falangistenes patriotiske sinnelag, og ideologiske grunnsyn, hadde å si for nasjonalistenes knusende seier over den marxistiske og sovjetstyrte folkefrontregjeringen i 1939. Men i dag er falangistene glødende forkjempere for de pan-europeiske ideer som går ut fra at de økonomiske og politiske bestrebelse innen EF skal danne det praktiske grunnlag for en felleseuropeisk statsdannelse: Nasjon Europa som allerede har fått sitt flagg, kransen med gullstjerner på dypblå bunn.

Jose Ortega y Gasset

For dem som kjenner spanske forhold og mentalitet, er det

Bemerkelsesverdig russer

Blant de mange interessante seminardeltagere, gjorde en høyt rangert sovjetrussere et dypt og på mange forvirrende inntrykk. For denne forsamling var det mer enn velkjent hvilken konspiratorisk og nederdrettig rolle sovjetimperialismen med Komintern som organisatorisk spydspiss, hadde spilt i forsøket på å opprette et rødt, sovjetledet Spania. Folkefrontregjeringen var utsett som instrument.

Men å høre en av Gorbatsjovs ikke altfor fjerne medarbeidere, historiker av utdanning, hevde det samme, var nesten ikke til å tro. Og ikke nok med det. Han bad nærmest det spanske vertskap om unnskyldning på Sovjetunionens vegne for Stalin-imperialismens innblanding i den stolte, spanske nasjons indre anliggender. Likeledes beklaget han at Stalins agenter hadde bortført hele den spanske stats gullbeholdning til Kremli!

Hva er NDU?

Noen har spurt oss hva dette NDU er, som har sendt oss en kondolanshilsen i anledning Kåre Haugeruds død. Bokstavene står for Nasjonal-

Demokratisk Union/Ungdom, og såvidt vi forstår, er dette en moderat, nasjonalistisk organisasjon. Den utgir et månedlig blad ved navn «NDU-Informa-

sjon». Abonnementsprisen er kr. 100,- pr. år. Adresse: Postboks 23, 2078 Nordkisa. Postgirokonto: 4 81 97 51.

Julegavetips:

«SPOR I VÅR NÆRE HISTORIE»

Av Arne Stornes

Vi takker for nye «Vennegaver»

Denne gang kan vi si hjertelig takk for 53 nye vennegaver på tilsammen kr. 9.410,-.

Vi er glad for all den hjelp og støtte dere gir oss til å fortsette vårt arbeide.

«VENNEGAVER»
fra «Folk og Land»s venner.

TAKK FOR FØLGENDE BIDRAG:

R. S., Oslo	Kr. 150,-	P. B. J., Stavanger	Kr. 50,-
R. B., Oslo	Kr. 350,-	O. E., Stavanger	Kr. 200,-
A. L., Oslo	Kr. 20,-	S. F., Stavanger	Kr. 200,-
A. A., Oslo	Kr. 150,-	M. Ø., Kristiansand	Kr. 70,-
L. B., Oslo	Kr. 100,-	O. J., Nedenes	Kr. 70,-
H. M. H., Oslo	Kr. 100,-	H. J., Bryne	Kr. 100,-
O. H., Oslo	Kr. 500,-	A. H., Arendal	Kr. 70,-
E. H., Asker	Kr. 100,-	T. N., Nesttun	Kr. 150,-
E. G., Rygge	Kr. 170,-	O. W., Haugesund	Kr. 50,-
B. S., Hosle	Kr. 20,-	L. S., Eidsbygda	Kr. 140,-
E. H., Rykkinn	Kr. 350,-	M. A., Ålesund	Kr. 400,-
P. H., Stabekk	Kr. 50,-	O. T., Molde	Kr. 100,-
S. A., Ås	Kr. 70,-	D. S., Malmefjorden	Kr. 130,-
R. O., Rolvsøy	Kr. 170,-	M. K., Kristiansund	Kr. 500,-
A. A., Fredrikstad	Kr. 100,-	E. H., Revsnes	Kr. 150,-
O. K., Lillestrøm	Kr. 50,-	T. H., Trondheim	Kr. 200,-
I. L., Koppang	Kr. 230,-	P. U., Utøy	Kr. 70,-
J. F., Gjøvik	Kr. 370,-	O. C., Narvik	Kr. 20,-
O. R., Gjøvik	Kr. 370,-	A. A., Bestad	Kr. 370,-
H. G., Våler	Kr. 120,-	J. W., Bærum	Kr. 100,-
A. L., Hernes	Kr. 70,-	J. F., Sverige	Kr. 60,-
S+HR, Hurdal	Kr. 200,-	F. B. C., Oslo	Kr. 100,-
A. Aa., Arneberg	Kr. 70,-	T. S., Sandvika	Kr. 100,-
J. S. H., Ø. Rendal	Kr. 20,-	B. H., N. Toten	Kr. 70,-
R. T., Opphus	Kr. 150,-	H. S., Tau	Kr. 1.000,-
M. H., Skollenborg	Kr. 500,-	H. Bloch Tyskland	Kr. 370,-
A. H., Holmestrand	Kr. 20,-		

Patetisk . . .

(Forts. fra s. 2)

som ville komme og at Norge måtte være militært forberedt på den. Storting og regjering levde på illusjoner.

Og dette mener Skouen ikke har noe med politisk gangsyn og en bevisst ideologi å gjøre! Hvorvidt man liker eller misliker denne ideologi, er fullstendig underordnet det faktum at den fantes og mange av de mest nasjonalistiske mennesker i dette land var oppglødd av den.

Selvfølgelig var det slik i Norge under okkupasjonen at det fantes to typer av patriotisme. Den ene var opptatt av kampen mot bolsjevismen som gjennom overfallet på Finland hadde vist at Sovjet i samarbeide med norske sympatisører, ville være en dødlig fare for vårt land. Den andre grupperingen mente at Hitler-Tyskland var den største faren for Norge, demokratiet og menneskeheten.

Den første gruppe tapte. Den andre vant i ly av allierte våpen, og den totalt udugelige London-regjeringen kunne vende hjem i en triumf den aldri hadde gjort seg fortjent til.

Etterkrigstidens ensrettede demodiktatur overtok med krav om å representere den høyeste politiske moral. Dette oppstylte moralske meningsdiktatur kjenner jeg innenfra. Jeg har dessverre hatt den tvilsomme glede å bli voksen under dette diktators absolute enevelde.

Meningsfriheten i norsk presse og på norske forlag har bare vært en oppblåst, demokratisk bløff! Men Skouen tror at bløffen kan opprettholdes.

«Folk og Land»

kjemper for
rettferdighetens
sak.

BOKTJENESTEN

Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1. Telefonbest.: (02) 19 06 71

.... eks. **QUISLINGS FORSVARSTALE**,
Nummerert praktutgave kr. 150,-
.... » **QUISLINGS FORSVARSTALE**. Billigutg. kr. 45,-

Serien «SUPPLEMENT TIL OKKUPASJONSHISTORIEN»:

.... eks. Odd Melsom: **På nasjonal uriaspost** kr. 50,-
.... » Odd Melsom: **NS og fagorganisasjonen** kr. 50,-
.... » Odd Melsom: **Fra kirke- og kulturkampen** ... kr. 50,-
.... » Einar Syvertsen: **Også dette bør være sagt** ... kr. 50,-
.... » ALLE 4 BIND: kr. 150,-
.....
.... » A. I. Bru: **Professor på ville veier** kr. 50,-
.... » A. I. Bru: **Her er London** kr. 60,-
.... » Adolf Hoel: **Universitetet under krigen** kr. 25,-
.... » Walter Fyrst: **Min sti. NS blir til, o.m.a.** kr. 95,-
.... » Finn Kjelstrup: **Den norske kapitulasjon** kr. 20,-
.... » Per Lie: **Sannheten om Telavåg-affæren 1942** kr. 15,-
.... » Sigurd Myting: **Politisk dømt** kr. 35,-
.... » Kai Normann: **Diktene Laurbærkransen** kr. 20,-
.... » Sundra Sand: **Vidkun Quisling's siste dager** kr. 10,-
.... » Arne Tellefsen: **Når forsvaret forfaller** kr. 25,-
.... » Arne Stornes: **Spor i vår nære historie** kr. 115,-
.... » Trygve Engen: **Jeg er ingen landsviker** kr. 35,-

GAVEBØKER for venner i utlandet:

.... eks. Roald Astrup Nielsen: **The «SOLBRIS»**
escapade (Engelsk) kr. 80,-
.... » **La Fuga del «SOLBRIS»** (Spansk) kr. 80,-
.... » H. Franklin Knudsen: **I was Quislings**
Secretary kr. 55,-

«OPPGJØRET» BEDØMMES:

.... eks. Institutet för Offentlig och Internationell Rätt:
Den norska rättsuppgjørelsen kr. 50,-
.... » Forbundet: **Gi oss rettsstaten tilbake** kr. 5,-
.... » Forbundet: **§ 104. Mere lys over rettsoppgjøret** kr. 10,-
.... » Pastor A. E. Hedem: **Quo vadis Norvegia** kr. 30,-
.... » H.r.advokat Albert Wiesener: **ASTRID D.D.D.** kr. 100,-
.... » Roald A. Nielsen: **«Solbris Ohoil»** kr. 100,-
.... » Torstein Gunnarson: **Sannheten om**
Kirsten Flagstad kr. 150,-
.... » H.r.advokat Albert Wiesener: **Lys over**
landssvikoppgjøret kr. 145,-
.... » Jørgen Sehested: **Broholmøtet** kr. 75,-
.... » Ditlev Tamm: **Rettsoppgjøret etter besættelsen.**
2 bind kr. 200,-

FRONTJEMPERNE:

.... eks. Richard Landwehr: **Frontfighters. The Norwegian**
Volunteer Legion of the Waffen SS. kr. 150,-
.... » Schreiber: **Kampf unter dem Nordlicht** kr. 200,-
.... » Paul Hauser: **Soldaten wie andere auch** kr. 200,-
.... » Hans Werner Neulen: **Europa und das 3. Reich** kr. 200,-
.... » Hans Werner Neulen: **An Deutscher Seite**
Fremragende om norske o.a. frivillige på
tysk side i Waffen-SS og Wehrmacht kr. 175,-
.... » R. Schulze-Kossens: **Militärischer Führernach-**
wuchs der Waffen-SS. Die Junkerschulen ... kr. 210,-
.... » Sigurd Senje: **Glemt soldat** kr. 100,-
.... » **Gebirgsjäger im Bild** kr. 210,-
.... » **Panzergranadiere der Panzerdivision**
Wiking im Bild kr. 210,-
.... » **Europäische Freiwillige im Bild** kr. 210,-
.... » Munin-Verlag: **Wenn alle Brüder schweigen.**
Grosser Bildband über die Waffen SS kr. 325,-

Legg til kr. 15,- for forsendelser ved forskuddsbetaling til:
Postgiro 5 15 46 38. Bankgiro 6063.05.01248 eller ved sjekk, i
kontanter eller frimerker. (Ellers porto og oppkravsgebyr.)

I alt bestilles for kr. som betales slik:
Navn:
Adresse:
Postnr.: Sted:

Mot lysere tider?

Julen er kommet med solhverv for hjertene bange, sang man i gamle dager, da Norge var et kristent land. Hva som synges idag, eller om det synges i det hele tatt, når yngre slektledd rocker rundt plast-trærne i de tusen hjem, etter mer moderne rytmer, vites ikke. Kanskje er fremskrittet kommet så langt at hver og en har sin egen lille mini-kassettspiller hengende rundt halsen. Mens øretelefonene stenger resten av verden ute, kan man så hengi seg til sitt eget individuelle utvalg av variasjoner over temaet «Bæ, bæ, I love you, baby, bæ, bæ».

Men det er rart med det. Gamle tradisjoner er seiglivede, og skulle en mer høytidelig stemning trenge seg på, f.eks. utpå julekvelden, og følelsene ta så rent overhånd, at man til og med skulle ønske å uttrykke dem på morsmålet, ligger det nær å gripe til en liten modernisering av «Bjelleklang . . .».

«Pengeklang, pengeklang . . .» ville være en passende markering av moderne, demokratisk julestemning.

I slike høytidelige stunder er det nesten ikke til å unngå, at ikke vemodige minner fra en mindre demokratisk julestemning.

I slike høytidelige stunder er det nesten ikke til å unngå, at ikke vemodige minner fra en mindre demokratisk fortid, skulle dukke opp hos oss gamle syndere. Vi minnes en tid som nå er blitt historie. Da gamle mennesker trygt kunne ferdes overalt, selv i hovedstaden, uten å frykte for overfall fra yngre landsmenn. Var man ikke ute i illegalt ærend, var heller ikke de fremmede tyskere til skrekk for noen. Kanskje heller tvertimot, de stod nemlig under, noe så forferdelig udemokratisk og moralsk forkastelig, som disiplin. Et stygt ord som siden har vært tabu her i landet.

Heller ikke behøvde man å frykte for å bli ranet eller voldtatt i sitt hjem, eller miste livet fordi unge mennesker ikke var i stand til å artikulere sine rop om hjelp på bedre måte enn ved hjelp av avsagede hagler. Det er forresten ikke bare de unge som er å beklage for manglende kommunikasjonsevne. Både i Norge, og det superdemokratiske forbildet, Storbritannia, er det foretatt undersøkelser som viser at mange lærere heller ikke behersker sine morsmål, eller øvrige fag de måtte undervise i, for den saks skyld. Og man skal ikke forlange mer av disippelen enn av mesteren, som skrevet står.

En viss prosent kan heller ikke plassere sine hjemland på kartet. Det behøver ikke å være noen feil, siden slike ord som «fedreland» og «folkefellesskap» er stygge og nazistiske, og man må regnes som landssviker om man tar slikt i sin munn. Istedet har man fått begrepet farge-rikt fellesskap.

At man betakker seg for svensker og tyskere, skyldes således ikke gammelt nag, som vi hittil har trodd, men rett og slett at de ikke er fargerike nok.

Nå meldes det fra Kina at de ikke har klart å stanse befolkningseksplasjonen der, så det skal være ca 70 millioner kinesere for mange. Gult er jo en pen farge, så hvis vi trykker oss riktig godt sammen, ville vi kanskje kunne ta imot ti millioner av dem.

I så fall kan i hvert fall AKP(ml) se frem mot lysere tider, og Cafe Blitz få sin etterlengtede kultur-revolusjon. Om det øvrige, innfødte Norge, ikke akkurat skulle gå lysere tider i møte, blir de til gjengjeld neppe fargeløse.

God Jul, alle sammen!

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie Kontor-

tid: Mandag kl. 17—20, tirsdag kl. 11—14, onsdag kl. 17—20.

Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.

Kontoradresse: ENERHAUGSPlassen 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Hvorfor ble Gud menneske?

Lukas kapittel 2, vers 1–14.

Hvorfor ble Gud menneske? Slik spør en berømt middelalder-teolog i tittelen på sitt hovedverk.

På dette spørsmål kan svares mangt. Her bare noen få sentrale punkter.

I. Gud ble for det første menneske fordi han elsket verden og menneskeslekten. Gud er kjærlighet, og denne kjærlighet er lysets kilde og livets rot - opphavet til alt som er rent, godt og vakkert.

II. Gud ble menneske for endegyldig å fullbyrde frelsesåpenbaringen. Lyset brøt nå frem i all sin fylde, klarhet og kraft. Det er dette åpenbaringslys som stråler frem gjennom julebudskapet.

I Jakob kirke i Oslo var der et alterbilde, malt av Eilif Pettersen. Det fremstiller Jesusbarnet i Beilehemsstallen. Kunstneren har skapt en eiendommelig lysvirkning i dette bilde. Man ser ingen lampe. Men et skjønt lys fra Jesusbarnet kaster sitt skinn ut over det mørke stallrom og

hyrdene som står omkring i beundring . . .

Ved å fullbyrde frelsesåpenbaringen har Gud gitt menneskeslekten en ny basis å bygge sitt liv på. Jesus Kristus, verdens lys, kom i «tidens fylde». Han kom i en tid som ga gode vilkår for hans rike et rike som er verdensomspennende, og skulle være det: «Gå ut i all verden . . .». Kristi komme betyr et avgjørende vendepunkt i menneskeslekten liv. All senere historie er i større eller mindre grad bestemt av den veldige Andsmakt som ble bragt inn i menneskeslekten ved Jesu Kristi komme.

III. Gud ble menneske for å frelse verden og frelse den enkelte . . . Han kom for å frelse det som var forlapt - ikke for å dømme verden - men for å frelse den, og gi sitt liv til løsepenge for mange . . .

IV. Gud ble menneske for å bringe sann glede inn i verden. Jesus Kristus er gledens kilde. Han kan ved sin åndskraft ta bort alle de syndens ytringsfor-

mer som ødelegger gleden. Det er gleden som avgjør er den dominerende faktor i julehøytiden. Det er lett for å bli ytre stemning og foranstaltninger som skygger for selve julens sannhetsinnhold og evighetsverd. Men det evige og hellige er der, fast forankret i budskapet, midt i tidenes skiftende strøm.

V. Hvorfor ble Gud menneske? Det var for å bringe fred til hvert hjerte som er åpent for tilbudet og kallet fra Gud ved Jesus Kristus. Det var for å bringe fred inn i en urolig verden og en mangestedes kjempende og lidende menneskehet. Det er en fred som har en grenseløs virkning og betydning i alt og alle som ved tro er underlagt strømmer av nåde fra Gud . . .

Julens vidunderlige budskap må nødvendigvis utløse dyp takknemlighet i hvert hjerte som er åpent for kjærligheten, frelsen, gleden og freden i troens samfunn med den Herre Kristus, Guds gave til oss.

A. G.

Professor Ragnar Skancke

Av Helge N. Wiig

I Folk og Land nr. 7 1988 er et lite inserat undertegnet Kath. Dette omhandler den lunkne holdningen Den norske kirken hadde til en søknad om benådning for den dødsdømte kirkeministeren Ragnar Skancke. I tilknytning til dette kan følgende være av interesse:

Legen Einar Lundby, kanskje best kjent som sjelesørg og aktiv kristen forkynner, hadde ofte sin gang i fengsler i 1945 og de nærmeste årene etter da «rettsoppjøret» raste som værst. Dr. Lundby viste stor og forståelsesfull interesse for frontkjemperne som satt sperret inne. Han var for mange av oss en god brevku-rer, slik at kontakten med familiene ble mere aktiv enn med det mndl. 1/4 arks sensurerte til-latte. Dr. Lundby hadde også

fengslets tillit i det han hadde eget nøkkelknippe der han låste seg inn til de han skulle hjelpe.

Jeg hadde ofte besøk av dr. Lundby, og vi diskuterte ofte dødsstraffen som i den tiden ble flittig brukt. Dr. Lundby var en avgjort motstander av denne. Jeg visste at dr. Lundby hadde god kontakt med biskop Berggrav, og dr. Lundby var enig i mitt forslag om at det burde gjøres et framstøt overfor landets bisper om en benådning for professor Skancke. Dr. Lundby lovet omgående å ta saken opp med Berggrav. Går først Berggrav inn for en ting er han meget aktiv, var siste forsikringen jeg fikk for Lundby forlot celle 924 i Oslo Kretsfengsel, avd. B, der jeg håpet vi hadde lagt et godt grunnlag for et positivt framstøt.

Ved nytt besøk av dr. Lundby var jeg meget spent på hans besøk hos Berggrav. Beklageligvis så fikk ikke Berggrav med seg hele bispekollegiet for denne benådningshenvendelsen, og dermed avsto han fra en videre aksjon. Bare én av bispene dissenter-te. Jeg måtte nærmest hale ut av dr. Lundby hvem denne ene var. Til slutt kom det; biskop Birkeli . . .

Et samlet bispekollegium ville nok hatt stor betydning for en benådningavgjørelse mente dr. Lundby.

Gerhardsens regjering reson-nerte vel som så at når kirkens menn ikke finner en søknad om benådning på sin plass står vi på «kirkens grunn», og har en moralsk aksept for fullbyrdelse.

Helge N. Wiig

«FOLK og Land»s redaksjon ønsker sine lesere en riktig

God Jul og Godt Nytt År!

«FOLK og LAND» — Postboks 924 Sentrum, 0104 Oslo 1.